

DesignMat

Lineære ligningssystemer og Gauss-elimination

Preben Alsholm

Uge 3 Forår 2010

Lineære
ligningssystemer og
Gauss-elimination

Om talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ
formulering)

Et generelt lineært
ligningssystem

Struktursætningen

Koefficientmatrix,
Totalmatrix

Tilladelige operationer

En tilladelig operation
mere (men undgå
den!)

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af
løsninger

Fuld rang. Kvadratisk
ligningssystem

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

- ▶ Addition defineres ved

$$\begin{aligned}(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) &= \\ (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)\end{aligned}$$

Om talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Et generelt lineært ligningssystem

Struktursætningen

Koefficientmatrix, Totalmatrix

Tilladelige operationer

En tilladelig operation mere (men undgå den!)

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af løsninger

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

- ▶ Addition defineres ved

$$(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$$

- ▶ Multiplikation med et tal $k \in \mathbb{R}$

$$k(a_1, a_2, \dots, a_n) = (a_1, a_2, \dots, a_n)k = (ka_1, ka_2, \dots, ka_n)$$

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

- ▶ Addition defineres ved

$$(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$$

- ▶ Multiplikation med et tal $k \in \mathbb{R}$

$$k(a_1, a_2, \dots, a_n) = (a_1, a_2, \dots, a_n)k = (ka_1, ka_2, \dots, ka_n)$$

- ▶ Jens Eisings bog bruger betegnelsen $\underline{a}$ for $(a_1, a_2, \dots, a_n)$. Altså $\underline{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

- ▶ Addition defineres ved

$$(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$$

- ▶ Multiplikation med et tal $k \in \mathbb{R}$

$$k(a_1, a_2, \dots, a_n) = (a_1, a_2, \dots, a_n)k = (ka_1, ka_2, \dots, ka_n)$$

- ▶ Jens Eisings bog bruger betegnelsen $\underline{a}$ for $(a_1, a_2, \dots, a_n)$. Altså $\underline{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.
- ▶ Her vil vi blot skrive $a = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

- ▶ Addition defineres ved

$$(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$$

- ▶ Multiplikation med et tal $k \in \mathbb{R}$

$$k(a_1, a_2, \dots, a_n) = (a_1, a_2, \dots, a_n)k = (ka_1, ka_2, \dots, ka_n)$$

- ▶ Jens Eisings bog bruger betegnelsen $\underline{a}$ for $(a_1, a_2, \dots, a_n)$. Altså $\underline{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.
- ▶ Her vil vi blot skrive $a = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.
- ▶ Talsættet $(0, 0, \dots, 0)$ kaldes nulelementet og betegnes af JE med $\underline{0}$, men vil her blot blive betegnet med 0 .

Om talsæt bestående af n tal

- ▶ $\mathbb{R}^n$ er blot mængden af talsæt, hver bestående af n tal:

$$\mathbb{R}^n = \{(a_1, a_2, \dots, a_n) \mid a_i \in \mathbb{R}\}$$

- ▶ Addition defineres ved

$$(a_1, a_2, \dots, a_n) + (b_1, b_2, \dots, b_n) = (a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots, a_n + b_n)$$

- ▶ Multiplikation med et tal $k \in \mathbb{R}$

$$k(a_1, a_2, \dots, a_n) = (a_1, a_2, \dots, a_n)k = (ka_1, ka_2, \dots, ka_n)$$

- ▶ Jens Eisings bog bruger betegnelsen $\underline{a}$ for $(a_1, a_2, \dots, a_n)$. Altså $\underline{a} = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.
- ▶ Her vil vi blot skrive $a = (a_1, a_2, \dots, a_n)$.
- ▶ Talsættet $(0, 0, \dots, 0)$ kaldes nulelementet og betegnes af JE med $\underline{0}$, men vil her blot blive betegnet med 0 .
- ▶ Det må så af sammenhængen fremgå, om der er tale om tallet 0 eller talsættet $(0, 0, \dots, 0)$.

Eksempel 1

100g mælk	Komælk	Fåremælk	Gedemælk
Protein	3.2g	6.2g	3.8g
Kulhydrat	4.9g	5.0g	4.4g
Fedt	3.5g	8.9g	4.1g

Eksempel 1

100g mælk	Komælk	Fåremælk	Gedemælk
Protein	3.2g	6.2g	3.8g
Kulhydrat	4.9g	5.0g	4.4g
Fedt	3.5g	8.9g	4.1g

- Kan man opnå en blanding, der pr. 100g indeholder 4g protein, 4.5g kulhydrat og 5g fedt?
Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z ,
Postevand w .

Eksempel 1

100g mælk	Komælk	Fåremælk	Gedemælk
Protein	3.2g	6.2g	3.8g
Kulhydrat	4.9g	5.0g	4.4g
Fedt	3.5g	8.9g	4.1g

- ▶ Kan man opnå en blanding, der pr. 100g indeholder 4g protein, 4.5g kulhydrat og 5g fedt?
Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z , Postevand w .
- ▶ Proteinmængden: $3.2 \cdot x + 6.2 \cdot y + 3.8 \cdot z = 4$

Eksempel 1

100g mælk	Komælk	Fåremælk	Gedemælk
Protein	3.2g	6.2g	3.8g
Kulhydrat	4.9g	5.0g	4.4g
Fedt	3.5g	8.9g	4.1g

- ▶ Kan man opnå en blanding, der pr. 100g indeholder 4g protein, 4.5g kulhydrat og 5g fedt?
Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z ,
Postevand w .
- ▶ Proteinmængden: $3.2 \cdot x + 6.2 \cdot y + 3.8 \cdot z = 4$
- ▶ Kulhydratmængden: $4.9 \cdot x + 5.0 \cdot y + 4.4 \cdot z = 4.5$

Eksempel 1

100g mælk	Komælk	Fåremælk	Gedemælk
Protein	3.2g	6.2g	3.8g
Kulhydrat	4.9g	5.0g	4.4g
Fedt	3.5g	8.9g	4.1g

- ▶ Kan man opnå en blanding, der pr. 100g indeholder 4g protein, 4.5g kulhydrat og 5g fedt?
Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z , Postevand w .
- ▶ Proteinmængden: $3.2 \cdot x + 6.2 \cdot y + 3.8 \cdot z = 4$
- ▶ Kulhydratmængden: $4.9 \cdot x + 5.0 \cdot y + 4.4 \cdot z = 4.5$
- ▶ Fedtmængden: $3.5 \cdot x + 8.9 \cdot y + 4.1 \cdot z = 5$

Eksempel 1

100g mælk	Komælk	Fåremælk	Gedemælk
Protein	3.2g	6.2g	3.8g
Kulhydrat	4.9g	5.0g	4.4g
Fedt	3.5g	8.9g	4.1g

- ▶ Kan man opnå en blanding, der pr. 100g indeholder 4g protein, 4.5g kulhydrat og 5g fedt?
Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z , Postevand w .
- ▶ Proteinmængden: $3.2 \cdot x + 6.2 \cdot y + 3.8 \cdot z = 4$
- ▶ Kulhydratmængden: $4.9 \cdot x + 5.0 \cdot y + 4.4 \cdot z = 4.5$
- ▶ Fedtmængden: $3.5 \cdot x + 8.9 \cdot y + 4.1 \cdot z = 5$
- ▶ **Summen skal være 1: $x + y + z + w = 1$**

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Brøkd dele	Komælk	Fåremælk	Gedemælk	Postevand
Protein	0.032	0.062	0.038	0
Kulhydrat	0.049	0.050	0.044	0
Fedt	0.035	0.089	0.041	0
Vand	0.884	0.799	0.877	1

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Brøkdeler	Komælk	Fåremælk	Gedemælk	Postevand
Protein	0.032	0.062	0.038	0
Kulhydrat	0.049	0.050	0.044	0
Fedt	0.035	0.089	0.041	0
Vand	0.884	0.799	0.877	1

- Kan man opnå en blanding, der indeholder 4% protein, 4.5% kulhydrat, 5% fedt og 86.5% vand?
Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z , Postevand w .

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Brøkdeler	Komælk	Fåremælk	Gedemælk	Postevand
Protein	0.032	0.062	0.038	0
Kulhydrat	0.049	0.050	0.044	0
Fedt	0.035	0.089	0.041	0
Vand	0.884	0.799	0.877	1

- Kan man opnå en blanding, der indeholder 4% protein, 4.5% kulhydrat, 5% fedt og 86.5% vand?

Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z ,
Postevand w .

- **Proteinmængden:**

$$0.032 \cdot x + 0.062 \cdot y + 0.038 \cdot z = 0.04$$

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Brøkdeler	Komælk	Fåremælk	Gedemælk	Postevand
Protein	0.032	0.062	0.038	0
Kulhydrat	0.049	0.050	0.044	0
Fedt	0.035	0.089	0.041	0
Vand	0.884	0.799	0.877	1

- Kan man opnå en blanding, der indeholder 4% protein, 4.5% kulhydrat, 5% fedt og 86.5% vand?

Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z , Postevand w .

- Proteinmængden:

$$0.032 \cdot x + 0.062 \cdot y + 0.038 \cdot z = 0.04$$

- Kulhydratmængden:

$$0.049 \cdot x + 0.050 \cdot y + 0.044 \cdot z = 0.045$$

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Brøkdeler	Komælk	Fåremælk	Gedemælk	Postevand
Protein	0.032	0.062	0.038	0
Kulhydrat	0.049	0.050	0.044	0
Fedt	0.035	0.089	0.041	0
Vand	0.884	0.799	0.877	1

- ▶ Kan man opnå en blanding, der indeholder 4% protein, 4.5% kulhydrat, 5% fedt og 86.5% vand?

Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z ,
Postevand w .

- ▶ Proteinmængden:

$$0.032 \cdot x + 0.062 \cdot y + 0.038 \cdot z = 0.04$$

- ▶ Kulhydratmængden:

$$0.049 \cdot x + 0.050 \cdot y + 0.044 \cdot z = 0.045$$

- ▶ Fedtmængden: $0.035 \cdot x + 0.089 \cdot y + 0.041 \cdot z = 0.05$

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Brøkdeler	Komælk	Fåremælk	Gedemælk	Postevand
Protein	0.032	0.062	0.038	0
Kulhydrat	0.049	0.050	0.044	0
Fedt	0.035	0.089	0.041	0
Vand	0.884	0.799	0.877	1

- ▶ Kan man opnå en blanding, der indeholder 4% protein, 4.5% kulhydrat, 5% fedt og 86.5% vand?

Brøkdeler: Komælk x , Fåremælk y , Gedemælk z ,
Postevand w .

- ▶ Proteinmængden:

$$0.032 \cdot x + 0.062 \cdot y + 0.038 \cdot z = 0.04$$

- ▶ Kulhydratmængden:

$$0.049 \cdot x + 0.050 \cdot y + 0.044 \cdot z = 0.045$$

- ▶ Fedtmængden: $0.035 \cdot x + 0.089 \cdot y + 0.041 \cdot z = 0.05$

- ▶ Vandmængden:

$$0.884 \cdot x + 0.799 \cdot y + 0.877 \cdot z + 1 \cdot w = 0.865$$

Et generelt lineært ligningssystem

- Et lineært ligningssystem:

$$\begin{array}{rcccc} a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \dots + a_{1n}x_n & = & b_1 \\ a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + \dots + a_{2n}x_n & = & b_2 \\ \vdots & & \vdots \\ a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + \dots + a_{mn}x_n & = & b_m \end{array}$$

Om talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ
formulering)

**Et generelt lineært
ligningssystem**

Struktur sætningen

Koefficientmatrix,
Totalmatrix

Tilladelige operationer

En tilladelig operation
mere (men undgå
den!)

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af
løsninger

Fuld rang. Kvadratisk
ligningssystem

Et generelt lineært ligningssystem

- ▶ Et lineært ligningssystem:

$$\begin{array}{rcccc} a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \dots + a_{1n}x_n & = & b_1 \\ a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + \dots + a_{2n}x_n & = & b_2 \\ \vdots & & \vdots \\ a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + \dots + a_{mn}x_n & = & b_m \end{array}$$

- ▶ Koefficienterne er tallene $a_{11}, a_{12}, \dots, a_{mn}$. De ubekendte er $x_1, x_2, \dots, x_n$. På højresiden befinder sig tallene $b_1, b_2, \dots, b_m$.

Et generelt lineært ligningssystem

- ▶ Et lineært ligningssystem:

$$\begin{array}{ccccccc} a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \dots + a_{1n}x_n & = & b_1 \\ a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + \dots + a_{2n}x_n & = & b_2 \\ \vdots & & \vdots \\ a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + \dots + a_{mn}x_n & = & b_m \end{array}$$

- ▶ Koefficienterne er tallene $a_{11}, a_{12}, \dots, a_{mn}$. De ubekendte er $x_1, x_2, \dots, x_n$. På højresiden befinder sig tallene $b_1, b_2, \dots, b_m$.
- ▶ En løsning er et sæt af n tal, der indsat i stedet for $x_1, x_2, \dots, x_n$ i ligningerne gør disse til sande udsagn af typen $5 = 5, 7 = 7, -311 = -311$ eller $0 = 0$.

Struktursætningen

- ▶ Et lineært ligningssystem kaldes *homogent*, hvis høresiderne består af nuller.

Struktursætningen

- ▶ Et lineært ligningssystem kaldes *homogent*, hvis høresiderne består af nuller.
- ▶ Et homogent ligningssystem har altid mindst én løsning, nemlig nulløsningen: Den *trivielle* løsning $x = (x_1, x_2, \dots, x_n) = (0, 0, \dots, 0) = 0$.

Struktursætningen

- ▶ Et lineært ligningssystem kaldes *homogent*, hvis høresiderne består af nuller.
- ▶ Et homogent ligningssystem har altid mindst én løsning, nemlig nulløsningen: Den *trivielle* løsning $x = (x_1, x_2, \dots, x_n) = (0, 0, \dots, 0) = 0$.
- ▶ Hvis $x = (x_1, x_2, \dots, x_n)$ og $y = (y_1, y_2, \dots, y_n)$ er løsninger til et homogent system, så er også $x + y$ og kx (med $k \in \mathbb{R}$) løsninger.

Struktursætningen

- ▶ Et lineært ligningssystem kaldes *homogent*, hvis høresiderne består af nuller.
- ▶ Et homogent ligningssystem har altid mindst én løsning, nemlig nulløsningen: Den *trivielle* løsning $x = (x_1, x_2, \dots, x_n) = (0, 0, \dots, 0) = 0$.
- ▶ Hvis $x = (x_1, x_2, \dots, x_n)$ og $y = (y_1, y_2, \dots, y_n)$ er løsninger til et homogent system, så er også $x + y$ og kx (med $k \in \mathbb{R}$) løsninger.

Theorem

Lad $\tilde{x}$ være en løsning til det inhomogene ligningssystem.
Lad L_{hom} og L_{inhom} betegne løsningsmængderne for det homogene og det inhomogene system, henholdsvis. Så gælder, at $L_{inhom} = \tilde{x} + L_{hom}$.

Struktursætningen

- ▶ Et lineært ligningssystem kaldes *homogent*, hvis høresiderne består af nuller.
- ▶ Et homogent ligningssystem har altid mindst én løsning, nemlig nulløsningen: Den *trivielle* løsning $x = (x_1, x_2, \dots, x_n) = (0, 0, \dots, 0) = 0$.
- ▶ Hvis $x = (x_1, x_2, \dots, x_n)$ og $y = (y_1, y_2, \dots, y_n)$ er løsninger til et homogent system, så er også $x + y$ og kx (med $k \in \mathbb{R}$) løsninger.

Theorem

Lad $\tilde{x}$ være en løsning til det inhomogene ligningssystem.

Lad L_{hom} og L_{inhom} betegne løsningsmængderne for det homogene og det inhomogene system, henholdsvis. Så gælder, at $L_{inhom} = \tilde{x} + L_{hom}$.

- ▶ Hermed gælder: Hvis $L_{hom} = \{0\}$, så er $L_{inhom} = \{\tilde{x}\}$. Det inhomogene system har kun løsningen $\tilde{x}$.

Koefficientmatrix, Totalmatrix

► Koefficientmatricen

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{bmatrix}$$

Koefficientmatrix, Totalmatrix

► Koefficientmatrixen

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{bmatrix}$$

► Totalmatrixen (på engelsk: *the augmented matrix*)

$$T = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} & b_1 \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} & b_2 \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} & b_m \end{bmatrix}$$

Lineære
ligningssystemer og
Gauss-elimination

Om talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ
formulering)

Et generelt lineært
ligningssystem

Struktursætningen

**Koefficientmatrix,
Totalmatrix**

Tilladelige operationer

En tilladelig operation
mere (men undgå
den!)

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af
løsninger

Fuld rang. Kvadratisk
ligningssystem

Koefficientmatrix, Totalmatrix

- ▶ Koefficientmatrixen

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{bmatrix}$$

- ▶ Totalmatrixen (på engelsk: *the augmented matrix*)

$$T = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} & b_1 \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} & b_2 \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} & b_m \end{bmatrix}$$

- ▶ A er en $m \times n$ -matrix, fordi A har m rækker og n søjler.
 T er en $m \times (n + 1)$ -matrix, fordi T har m rækker og $n + 1$ søjler.

Koefficientmatrix, Totalmatrix

- ▶ Koefficientmatricen

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{bmatrix}$$

- ▶ Totalmatricen (på engelsk: *the augmented matrix*)

$$T = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} & b_1 \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} & b_2 \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} & b_m \end{bmatrix}$$

- ▶ A er en $m \times n$ -matrix, fordi A har m rækker og n søjler.
 T er en $m \times (n + 1)$ -matrix, fordi T har m rækker og $n + 1$ søjler.

- ▶ Maple: Et tilfældigt valgt lineært ligningssystem.

Tilladelige operationer

- ▶ Tilladte operationer på ligningerne:

Om talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ
formulering)

Et generelt lineært
ligningssystem

Struktursætningen

Koefficientmatrix,
Totalmatrix

Tilladelige operationer

En tilladelig operation
mere (men undgå
den!)

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af
løsninger

Fuld rang. Kvadratisk
ligningssystem

Tilladelige operationer

- ▶ Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.

Tilladelige operationer

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.

Tilladelige operationer

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.
3. Erstatning af ligning nr. i med summen af ligning i og et tal gange ligning j , når $i \neq j$.

Tilladelige operationer

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.
3. Erstatning af ligning nr. i med summen af ligning i og et tal gange ligning j , når $i \neq j$.

► Tilladte operationer på rækkerne i totalmatricen:

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.
3. Erstatning af ligning nr. i med summen af ligning i og et tal gange ligning j , når $i \neq j$.

► Tilladte operationer på rækkerne i totalmatricen:

1. $R_i \leftrightarrow R_j$

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.
3. Erstatning af ligning nr. i med summen af ligning i og et tal gange ligning j , når $i \neq j$.

► Tilladte operationer på rækkerne i totalmatricen:

1. $R_i \leftrightarrow R_j$
2. $R_i := cR_i$ hvor $c \neq 0$

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.
3. Erstatning af ligning nr. i med summen af ligning i og et tal gange ligning j , når $i \neq j$.

► Tilladte operationer på rækkerne i totalmatricen:

1. $R_i \leftrightarrow R_j$
2. $R_i := cR_i$ hvor $c \neq 0$
3. $R_i := R_i + cR_j$ hvor $i \neq j$

► Tilladte operationer på ligningerne:

1. Ombytning to ligninger.
2. Multiplikation af en ligning med et tal forskellig fra nul.
3. Erstatning af ligning nr. i med summen af ligning i og et tal gange ligning j , når $i \neq j$.

► Tilladte operationer på rækkerne i totalmatricen:

1. $R_i \leftrightarrow R_j$
2. $R_i := cR_i$ hvor $c \neq 0$
3. $R_i := R_i + cR_j$ hvor $i \neq j$

► Maple: Illustration af de tilladte operationer.

En tilladelig operation mere (men undgå den!)

► Betragt ligningssystemet

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\2x_1 + 7x_2 + 5x_3 &= 4 \\-3x_1 \quad \quad + x_3 &= 5\end{aligned}$$

En tilladelig operation mere (men undgå den!)

- ▶ Betragt ligningssystemet

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\2x_1 + 7x_2 + 5x_3 &= 4 \\-3x_1 \quad \quad + x_3 &= 5\end{aligned}$$

- ▶ Det har naturligvis de samme løsninger som systemet

$$\begin{aligned}x_1 + 2x_3 + 3x_2 &= 3 \\2x_1 + 5x_3 + 7x_2 &= 4 \\-3x_1 + x_3 &= 5\end{aligned}$$

En tilladelig operation mere (men undgå den!)

- ▶ Betragt ligningssystemet

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\2x_1 + 7x_2 + 5x_3 &= 4 \\-3x_1 \quad \quad + x_3 &= 5\end{aligned}$$

- ▶ Det har naturligvis de samme løsninger som systemet

$$\begin{aligned}x_1 + 2x_3 + 3x_2 &= 3 \\2x_1 + 5x_3 + 7x_2 &= 4 \\-3x_1 + x_3 &= 5\end{aligned}$$

- ▶ De tilsvarende totalmatricer har søjle 2 og 3 ombyttet:
 $S_2 \leftrightarrow S_3$:

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 2 & 7 & 5 & 4 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix} \text{ og } \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 3 \\ 2 & 5 & 7 & 4 \\ -3 & 1 & 0 & 5 \end{bmatrix}$$

En tilladelig operation mere (men undgå den!)

- ▶ Betragt ligningssystemet

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\2x_1 + 7x_2 + 5x_3 &= 4 \\-3x_1 \quad \quad + x_3 &= 5\end{aligned}$$

- ▶ Det har naturligvis de samme løsninger som systemet

$$\begin{aligned}x_1 + 2x_3 + 3x_2 &= 3 \\2x_1 + 5x_3 + 7x_2 &= 4 \\-3x_1 + x_3 &= 5\end{aligned}$$

- ▶ De tilsvarende totalmatricer har søjle 2 og 3 ombyttet:
 $S_2 \leftrightarrow S_3$:

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 2 & 7 & 5 & 4 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix} \text{ og } \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 & 3 \\ 2 & 5 & 7 & 4 \\ -3 & 1 & 0 & 5 \end{bmatrix}$$

- ▶ Søjleombytninger foretages i bogen, men vi vil undgå dem.

Lineære
ligningssystemer og
Gauss-eliminationOm talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ
formulering)Et generelt lineært
ligningssystem

Strukturætningen

Koefficientmatrix,
Totalmatrix

Tilladelige operationer

**En tilladelig operation
mere (men undgå
den!)**

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af
løsningerFuld rang. Kvadratisk
ligningssystem

Eksempel 2. Gausselimination I

► Systemet fra før

$$x_1 + 3x_2 + 2x_3 = 3$$

$$2x_1 + 7x_2 + 5x_3 = 4$$

$$-3x_1 + x_3 = 5$$

Eksempel 2. Gausselimination I

- ▶ Systemet fra før

$$x_1 + 3x_2 + 2x_3 = 3$$

$$2x_1 + 7x_2 + 5x_3 = 4$$

$$-3x_1 + x_3 = 5$$

- ▶ har totalmatricen

$$T = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 2 & 7 & 5 & 4 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix}$$

Eksempel 2. Gausselimination I

- ▶ Systemet fra før

$$x_1 + 3x_2 + 2x_3 = 3$$

$$2x_1 + 7x_2 + 5x_3 = 4$$

$$-3x_1 + x_3 = 5$$

- ▶ har totalmatricen

$$T = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 2 & 7 & 5 & 4 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix}$$

- ▶ Vi vil ved rækkeoperationer bringe matricen på echelonform:

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Lineære
ligningssystemer og
Gauss-eliminationOm talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ
formulering)Et generelt lineært
ligningssystem

Strukturætningen

Koefficientmatrix,
Totalmatrix

Tilladelige operationer

En tilladelig operation
mere (men undgå
den!)**Eksempel 2.**
Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af
løsningerFuld rang. Kvadratisk
ligningssystem

Eksempel 2. Gausselimination II

► Rækkeoperationen $R_2 := R_2 - 2R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix}$$

Eksempel 2. Gausselimination II

- Rækkeoperationen $R_2 := R_2 - 2R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix}$$

- Rækkeoperationen $R_3 := R_3 + 3R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 9 & 7 & 14 \end{bmatrix}$$

Eksempel 2. Gausselimination II

- Rækkeoperationen $R_2 := R_2 - 2R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix}$$

- Rækkeoperationen $R_3 := R_3 + 3R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 9 & 7 & 14 \end{bmatrix}$$

- Rækkeoperationen $R_3 := R_3 - 9R_2$ giver nu matricen

på echelonform:
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & -2 & 32 \end{bmatrix}$$

Eksempel 2. Gausselimination II

- ▶ Rækkeoperationen $R_2 := R_2 - 2R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ -3 & 0 & 1 & 5 \end{bmatrix}$$

- ▶ Rækkeoperationen $R_3 := R_3 + 3R_1$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 9 & 7 & 14 \end{bmatrix}$$

- ▶ Rækkeoperationen $R_3 := R_3 - 9R_2$ giver nu matricen

på echelonform:
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & -2 & 32 \end{bmatrix}$$

- ▶ Rækkeoperationen $R_3 := -\frac{1}{2}R_3$ giver en pænere

version:
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

Eksempel 2. Gausselimination III

- Det tilsvarende ligningssystem er

$$x_1 + 3x_2 + 2x_3 = 3$$

$$x_2 + x_3 = -2$$

$$x_3 = -16$$

Eksempel 2. Gausselimination III

- ▶ Det tilsvarende ligningssystem er

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\x_2 + x_3 &= -2 \\x_3 &= -16\end{aligned}$$

- ▶ Dette kan løses nedefra og op:

Eksempel 2. Gausselimination III

- ▶ Det tilsvarende ligningssystem er

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\x_2 + x_3 &= -2 \\x_3 &= -16\end{aligned}$$

- ▶ Dette kan løses nedefra og op:

1. Først findes $x_3 = -16$

Eksempel 2. Gausselimination III

- ▶ Det tilsvarende ligningssystem er

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\x_2 + x_3 &= -2 \\x_3 &= -16\end{aligned}$$

- ▶ Dette kan løses nedefra og op:

1. Først findes $x_3 = -16$
2. Derefter $x_2 = -x_3 - 2 = 16 - 2 = 14$

Eksempel 2. Gausselimination III

- ▶ Det tilsvarende ligningssystem er

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\x_2 + x_3 &= -2 \\x_3 &= -16\end{aligned}$$

- ▶ Dette kan løses nedefra og op:

1. Først findes $x_3 = -16$
2. Derefter $x_2 = -x_3 - 2 = 16 - 2 = 14$
3. Til sidst $x_1 = -3x_2 - 2x_3 + 3 = -42 + 32 + 3 = -7$

Eksempel 2. Gausselimination III

- ▶ Det tilsvarende ligningssystem er

$$\begin{aligned}x_1 + 3x_2 + 2x_3 &= 3 \\x_2 + x_3 &= -2 \\x_3 &= -16\end{aligned}$$

- ▶ Dette kan løses nedefra og op:

1. Først findes $x_3 = -16$
2. Derefter $x_2 = -x_3 - 2 = 16 - 2 = 14$
3. Til sidst $x_1 = -3x_2 - 2x_3 + 3 = -42 + 32 + 3 = -7$

- ▶ Løsningen er altså $x = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -7 \\ 14 \\ -16 \end{bmatrix}$

Eksempel på Gausselimination IV

► Totalmatricen på echelonform var
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

Eksempel på Gausselimination IV

- ▶ Totalmatricen på echelonform var
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

- ▶ Man kunne gå videre til reduceret echelonform:

Rækkeoperationerne $R_2 := R_2 - R_3$ og $R_1 := R_1 - 2R_3$

giver
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 0 & 35 \\ 0 & 1 & 0 & 14 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

Eksempel på Gausselimination IV

- ▶ Totalmatricen på echelonform var
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

- ▶ Man kunne gå videre til reduceret echelonform:

Rækkeoperationerne $R_2 := R_2 - R_3$ og $R_1 := R_1 - 2R_3$

giver
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 0 & 35 \\ 0 & 1 & 0 & 14 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

- ▶ Rækkeoperationen $R_1 := R_1 - 3R_2$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -7 \\ 0 & 1 & 0 & 14 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

Eksempel på Gausselimination IV

- ▶ Totalmatricen på echelonform var
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 & 3 \\ 0 & 1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

- ▶ Man kunne gå videre til reduceret echelonform:

Rækkeoperationerne $R_2 := R_2 - R_3$ og $R_1 := R_1 - 2R_3$

giver
$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 0 & 35 \\ 0 & 1 & 0 & 14 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

- ▶ Rækkeoperationen $R_1 := R_1 - 3R_2$ giver

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -7 \\ 0 & 1 & 0 & 14 \\ 0 & 0 & 1 & -16 \end{bmatrix}$$

- ▶ Det tilsvarende ligningssystem er nu ekstremt simpelt:

$$x_1 = -7$$

$$x_2 = 14$$

$$x_3 = -16$$

De 3 tilfælde

- ▶ I eksempel 2 var der præcis én løsning. Der er to andre muligheder. Eks. 3 og 4 i Maple.

De 3 tilfælde

- ▶ I eksempel 2 var der præcis én løsning. Der er to andre muligheder. Eks. 3 og 4 i Maple.
- ▶ De 3 tilfælde kan illustreres ved følgende til echelonform reducerede totalmatricer:

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

De 3 tilfælde

- ▶ I eksempel 2 var der præcis én løsning. Der er to andre muligheder. Eks. 3 og 4 i Maple.
- ▶ De 3 tilfælde kan illustreres ved følgende til echelonform reducerede totalmatricer:

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ Den første svarer til Eks. 2: Præcis én løsning. 3 pivoteringssøjler i koefficientmatricen.

De 3 tilfælde

- ▶ I eksempel 2 var der præcis én løsning. Der er to andre muligheder. Eks. 3 og 4 i Maple.
- ▶ De 3 tilfælde kan illustreres ved følgende til echelonform reducerede totalmatricer:

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ Den første svarer til Eks. 2: Præcis én løsning. 3 *pivoteringssøjler* i koefficientmatricen.
- ▶ Den anden svarer til Eks. 3 (Maple): Ingen løsning. Her er 2 *pivoteringssøjler* i koefficientmatricen.

De 3 tilfælde

- ▶ I eksempel 2 var der præcis én løsning. Der er to andre muligheder. Eks. 3 og 4 i Maple.
- ▶ De 3 tilfælde kan illustreres ved følgende til echelonform reducerede totalmatricer:

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ Den første svarer til Eks. 2: Præcis én løsning. 3 *pivoteringssøjler* i koefficientmatricen.
- ▶ Den anden svarer til Eks. 3 (Maple): Ingen løsning. Her er 2 *pivoteringssøjler* i koefficientmatricen.
- ▶ Den tredje svarer til Eks. 4 (Maple): Uendeligt mange løsninger. *Pivoteringssøjler* er søjle 1 og 3. Så x_1 og x_3 kan udtrykkes ved den *frie variable* x_2 .

Rang af matrix

- ▶ Definition. Rangen af en matrix er antallet af pivoteringsøjler.

Rang af matrix

- ▶ Definition. Rang af en matrix er antallet af pivoteringssøjler.
- ▶ Således er rangen af matricerne T_1, T_2, T_3

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Om talrummet $\mathbb{R}^n$

Eksempel 1

Eksempel 1 (alternativ formulering)

Et generelt lineært ligningssystem

Strukturætningen

Koefficientmatrix, Totalmatrix

Tilladelige operationer

En tilladelig operation mere (men undgå den!)

Eksempel 2.

Gausselimination I

Eksempel 2.

Gausselimination II

Eksempel 2.

Gausselimination III

Eksempel 2.

Gausselimination IV

De 3 tilfælde

Rang af matrix

Antal og art af løsninger

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

Rang af matrix

- ▶ Definition. Rangenen af en matrix er antallet af pivoteringssøjler.
- ▶ Således er rangenen af matrixerne T_1 , T_2 , T_3

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ givet ved $\rho(T_1) = 3$, $\rho(T_2) = 3$, $\rho(T_3) = 2$.

Rang af matrix

- ▶ Definition. Rang af en matrix er antallet af pivoteringssøjler.
- ▶ Således er rangen af matricerne T_1, T_2, T_3

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ givet ved $\rho(T_1) = 3, \rho(T_2) = 3, \rho(T_3) = 2$.
- ▶ Rang af matricerne A_1, A_2, A_3

$$\begin{bmatrix} \# & * & * \\ 0 & \# & * \\ 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * \\ 0 & 0 & \# \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * \\ 0 & 0 & \# \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Rang af matrix

- ▶ Definition. Rangenen af en matrix er antallet af pivoteringssøjler.
- ▶ Således er rangenen af matricerne T_1, T_2, T_3

$$\begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & \# & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * & * \\ 0 & 0 & \# & * \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ givet ved $\rho(T_1) = 3, \rho(T_2) = 3, \rho(T_3) = 2$.
- ▶ Rangenen af matricerne A_1, A_2, A_3

$$\begin{bmatrix} \# & * & * \\ 0 & \# & * \\ 0 & 0 & \# \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * \\ 0 & 0 & \# \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} \# & * & * \\ 0 & 0 & \# \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

- ▶ er $\rho(A_1) = 3, \rho(A_2) = 2, \rho(A_3) = 2$.

Antal og art af løsninger

- ▶ Lad ligningssystemet bestå af m ligninger med n ubekendte. Koefficientmatrix A , totalmatrix $T = [A|b]$.

Antal og art af løsninger

- ▶ Lad ligningssystemet bestå af m ligninger med n ubekendte. Koefficientmatrix A , totalmatrix $T = [A|b]$.
- ▶ Hvis $\rho(T) > \rho(A)$, så har systemet ingen løsninger.

Antal og art af løsninger

- ▶ Lad ligningssystemet bestå af m ligninger med n ubekendte. Koefficientmatrix A , totalmatrix $T = [A|b]$.
- ▶ Hvis $\rho(T) > \rho(A)$, så har systemet ingen løsninger.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = n$, så har systemet præcis én løsning.

Antal og art af løsninger

- ▶ Lad ligningssystemet bestå af m ligninger med n ubekendte. Koefficientmatrix A , totalmatrix $T = [A|b]$.
- ▶ Hvis $\rho(T) > \rho(A)$, så har systemet ingen løsninger.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = n$, så har systemet præcis én løsning.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = \rho < n$, så har systemet uendeligt mange løsninger. Der er $n - \rho$ frie variable.

Antal og art af løsninger

- ▶ Lad ligningssystemet bestå af m ligninger med n ubekendte. Koefficientmatrix A , totalmatrix $T = [A|b]$.
- ▶ Hvis $\rho(T) > \rho(A)$, så har systemet ingen løsninger.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = n$, så har systemet præcis én løsning.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = \rho < n$, så har systemet uendeligt mange løsninger. Der er $n - \rho$ frie variable.
- ▶ Hvis x_p er en partikulær løsning til det inhomogene system, så findes der $n - \rho$ talsæt $v_1, v_2, \dots, v_{n-\rho} \in \mathbb{R}^n$ så løsningerne kan skrives på formen

$$x = x_p + t_1 v_1 + t_2 v_2 + \dots + t_{n-\rho} v_{n-\rho}$$

hvor $t_1, t_2, \dots, t_{n-\rho} \in \mathbb{R}$.

Antal og art af løsninger

- ▶ Lad ligningssystemet bestå af m ligninger med n ubekendte. Koefficientmatrix A , totalmatrix $T = [A|b]$.
- ▶ Hvis $\rho(T) > \rho(A)$, så har systemet ingen løsninger.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = n$, så har systemet præcis én løsning.
- ▶ Hvis $\rho(T) = \rho(A) = \rho < n$, så har systemet uendeligt mange løsninger. Der er $n - \rho$ frie variable.
- ▶ Hvis x_ρ er en partikulær løsning til det inhomogene system, så findes der $n - \rho$ talsæt $v_1, v_2, \dots, v_{n-\rho} \in \mathbb{R}^n$ så løsningerne kan skrives på formen

$$x = x_\rho + t_1 v_1 + t_2 v_2 + \dots + t_{n-\rho} v_{n-\rho}$$

hvor $t_1, t_2, \dots, t_{n-\rho} \in \mathbb{R}$.

- ▶ $x = t_1 v_1 + t_2 v_2 + \dots + t_{n-\rho} v_{n-\rho}$, $t_1, t_2, \dots, t_{n-\rho} \in \mathbb{R}$, er den fuldstændige løsning til det homogene system.

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

- ▶ En matrix $m \times n$ matrix A siges at have *fuld rang*, hvis rangen er så stor, som den kan blive, nemlig $\rho(A) = \min(m, n)$.

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

- ▶ En matrix $m \times n$ matrix A siges at have *fuld rang*, hvis rangen er så stor, som den kan blive, nemlig $\rho(A) = \min(m, n)$.
- ▶ Ligningssystemet kaldes *kvadratisk*, hvis antal ligninger = antal ubekendte = n .

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

- ▶ En matrix $m \times n$ matrix A siges at have *fuld rang*, hvis rangen er så stor, som den kan blive, nemlig $\rho(A) = \min(m, n)$.
- ▶ Ligningssystemet kaldes *kvadratisk*, hvis antal ligninger = antal ubekendte = n .
- ▶ Koefficientmatricen A er da en $n \times n$ matrix, og kaldes også kvadratisk.

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

- ▶ En matrix $m \times n$ matrix A siges at have *fuld rang*, hvis rangen er så stor, som den kan blive, nemlig $\rho(A) = \min(m, n)$.
- ▶ Ligningssystemet kaldes *kvadratisk*, hvis antal ligninger = antal ubekendte = n .
- ▶ Koefficientmatricen A er da en $n \times n$ matrix, og kaldes også kvadratisk.
- ▶ En $n \times n$ matrix A kaldes *regulær*, hvis $\rho(A) = n$.

Fuld rang. Kvadratisk ligningssystem

- ▶ En matrix $m \times n$ matrix A siges at have *fuld rang*, hvis rangen er så stor, som den kan blive, nemlig $\rho(A) = \min(m, n)$.
- ▶ Ligningssystemet kaldes *kvadratisk*, hvis antal ligninger = antal ubekendte = n .
- ▶ Koefficientmatricen A er da en $n \times n$ matrix, og kaldes også kvadratisk.
- ▶ En $n \times n$ matrix A kaldes *regulær*, hvis $\rho(A) = n$.
- ▶ Et kvadratisk ligningssystem har netop én løsning, hvis og kun hvis A er regulær.